

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร ของกองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศญี่ปุ่น

นาวาอากาศโท ปัญญา ศรีสิงห์*

อาจารย์กองการศึกษา โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

บทคัดย่อ

ญี่ปุ่นมีนโยบายการรักษาความมั่นคงภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ และข้อตกลงความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกา เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อย และรักษาความมั่นคงของทั้งญี่ปุ่นเอง และของภูมิภาค แต่โดยข้อจำกัดด้านการใช้กำลังทางทหารประกอบกับสถานการณ์ด้านความมั่นคงเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งต่างๆ กับประเทศรอบบ้านในประเด็นข้อพิพาทเรื่องสิทธิการถือครองดินแดนต่างๆ ส่งผลให้การวางยุทธศาสตร์ในการป้องกันประเทศของญี่ปุ่นถูกหยิบยกขึ้นมาปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะบทบาทของกองกำลังทางอากาศในการวางกำลัง และการเตรียมพร้อมสำหรับการป้องกันภัยทางอากาศเพื่อให้ความมั่นใจ และเพิ่มประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ซึ่งก็ถือเป็นส่วนหนึ่งในมาตรการการปรับปรุง และเพิ่มศักยภาพในการป้องกันประเทศ นอกจากนี้การเพิ่มบทบาทในการเข้าร่วมในปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ และการรักษาความมั่นคงระหว่างประเทศของกองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่น ก็เป็นอีกมาตรการหนึ่งในการสร้างศักยภาพ และภาพลักษณ์ที่ดีของกองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่นในเวทีสากล

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายด้านการทหาร กองกำลังป้องกันตนเอง
กองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศ

* ผู้รับผิดชอบบทความ E-mail : panya_toy@yahoo.com

Japan Air Self-Defense Force and Military Policy under National Security Strategy

Wing Commander Panya Srising

Abstract

Japan has a policy of maintaining security under the framework of the constitution and a security cooperation agreement between Japan and the United States of America in order to maintain the peace and stability of both Japan and the region. However, limitations with the use of military force, combined with the security situation associated with various conflicts with neighboring countries regarding territorial rights has resulted in the topic of strategic planning for the defense of Japan being chosen for study, particularly the role of the air force in force placement and preparation for air defense in a modern and more efficient way. This is one part of the measures to improve and increase the capacity to secure the country. Aside from this, the increased role in participation in peace operations and international security by the Japan Self Defense Force is another measure in building the potential and good image of the Japan Self Defense Force on the universal stage.

Keywords : National Security Strategy, Military Policy, Japan Self-Defense Force, Japan Air Self-Defense force

บทนำ

หลังจากความพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อปี ค.ศ. 1945 อำนาจทางทหารและบทบาทของกองทัพญี่ปุ่นได้ถูกจำกัด และถูกควบคุมโดยใกล้ชิดจากประเทศสหรัฐอเมริกาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งญี่ปุ่นฉบับปัจจุบัน ในมาตรา 9 ที่บัญญัติไว้ว่า

“1. โดยที่มีความมุ่งประสงค์อย่างแท้จริงในสันติภาพระหว่างชาติ โดยมีความยุติธรรมและความสงบเรียบร้อยเป็นพื้นฐาน ชนชาวญี่ปุ่นยอมสละจากสงครามไปตลอดกาลนาน โดยให้ถือเป็นสิทธิสูงสุดแห่งชาติ กับทั้งสละจากการคุกคามหรือการใช้กำลังเพื่อแก้ไขข้อพิพาทระหว่างชาติ

2. เพื่อบรรลุความมุ่งประสงค์ในวรรคก่อน จะไม่มีการธำรงไว้ซึ่งกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ กับทั้งศักยภาพอื่นๆ ในทางสงคราม ไม่มีการรับรองสิทธิในการเป็นพันธมิตรในสงคราม ”

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ได้ถูกกำหนดไว้ดังกล่าว มีผลโดยตรงต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Strategy) และการดำเนินนโยบายต่างๆ ของญี่ปุ่น โดยเฉพาะนโยบายด้านการทหาร (Military Policy) ที่ญี่ปุ่นเองไม่สามารถที่จะกำหนดนโยบายได้อย่างอิสระด้วยตนเอง ถ้านโยบายนั้นๆ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และไม่ได้รับความเห็นชอบจากประเทศสหรัฐอเมริกา และจากการที่กำลังทางทหารของญี่ปุ่นถูกลดบทบาทจากกองทัพมา

เป็นเพียงแค่กองกำลังป้องกันตนเองนั้น ก็เนื่องจากเป็นมาตรการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้ญี่ปุ่นมีการสะสมอาวุธและทำการรุกรานประเทศอื่นเหมือนดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา ดังนั้นนโยบายการรักษาความมั่นคงของญี่ปุ่นจึงอยู่กรอบของรัฐธรรมนูญ และอยู่ภายใต้ข้อตกลงด้านความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกา โดยมี กองกำลังทหารบางส่วนทั้งทหารบก, ทหารเรือ, ทหารอากาศ และนาวิกโยธินของสหรัฐอเมริกาเข้าประจำการตามฐานทัพต่างๆ ทั่วเกาะญี่ปุ่น เพื่อการประสานงาน, ดูแลความสงบเรียบร้อย และรักษาความมั่นคงของภูมิภาค

บทเรียนจากการดำเนินนโยบายแห่งชาติที่ผิดพลาดในอดีตของญี่ปุ่น ได้สร้างความเสียหายต่อภูมิภาคและสร้างความสูญเสียอย่างมากมาต่อประชาชนในหลายๆ ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในแถบเอเชียตะวันออก เช่น ประเทศจีนและเกาหลีใต้ที่ถูกกองทัพญี่ปุ่นเข้ารุกรานและยึดครอง ณ ปัจจุบันแม้ว่ากาลเวลาจะเปลี่ยนไปและญี่ปุ่นก็ได้แสดงท่าทีที่สำนึกถึงผลของการกระทำและเสียใจอย่างสุดซึ้งต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้วหลายต่อหลายครั้ง แต่ก็มิเคยได้เอ่ยกล่าวคำขอโทษเกี่ยวกับอาชญากรรมสงครามซึ่งถูกตัดสินจากศาลอาชญากรรมระหว่างประเทศ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เลยแม้แต่น้อย ซึ่งญี่ปุ่นเองถือว่าพวกเขาเหล่านั้นเป็นวีรบุรุษที่สละชีพเพื่อชาติและองค์จักรพรรดิแห่งญี่ปุ่น

ประวัติศาสตร์ในความโหดเหี้ยมของลัทธิทหารนิยมญี่ปุ่นที่ได้กระทำนั้นมิอาจที่จะถูกกลบเกลื่อนไปจากความทรงจำอันเลวร้ายออกไปได้ โดยเฉพาะความไม่พอใจ และความเคียดแค้นซึ่งยังคงปรากฏอยู่ในใจของผู้ที่เป็นเหยื่อของลัทธิทหารนิยมญี่ปุ่นมาโดยตลอด ซึ่งญี่ปุ่นเองก็ตระหนักถึงเรื่องนี้มาโดยตลอดเช่นกัน ดังนั้นเพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบ และแสดงความสำนึกผิด (แต่ไม่ขอโทษ) ต่อนานาประเทศ ญี่ปุ่นจึงพยายามที่จะเข้ามามีส่วนร่วมและเสริมสร้างความสัมพันธ์กับนานาประเทศ โดยยึดมั่นในนโยบายด้านการทหาร 2 ประการ คือ นโยบายการรักษาความมั่นคง เพื่อป้องกันการขยายตัวของความขัดแย้งในระดับต่างๆ และนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยการให้ความช่วยเหลือแก่นานาชาติทั้งทางด้านบุคลากร การเงิน และการส่งกองกำลังเข้าร่วมในปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ

นโยบายการรักษาความมั่นคง

การรักษาความมั่นคงของญี่ปุ่น จากภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศ เป็นความรับผิดชอบของกองกำลังป้องกันตนเอง (Japan Self-Defense Force) กระทรวงป้องกันตนเองญี่ปุ่น และกองกำลังพันธมิตรญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกา ตามสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกา เพื่อประกันเสถียรภาพและความมั่นคงของภูมิภาค โดย

กองกำลังป้องกันตนเอง กระทรวงป้องกันตนเองญี่ปุ่น มีหน้าที่หลักในการเตรียมกำลัง และใช้กำลังในกรอบของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ โดยประกอบด้วย กองกำลังป้องกันตนเองทางบก (Ground Self-Defense Force), กองกำลังป้องกันตนเองทางทะเล (Japan Maritime Self-Defense Force) และกองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศ (Japan Air Self-Defense Force) ขึ้นตรงต่อกระทรวงป้องกันตนเอง โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการสูงสุด

นอกจากนี้ยังมีหน่วยลาดตระเวนชายฝั่ง (Japan Coast Guard) ทำหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยตามแนวชายฝั่ง และเกาะแก่งต่างๆ ที่อยู่ในอาณาเขตของญี่ปุ่น โดยสายการบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อกระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และการท่องเที่ยวของญี่ปุ่น (The Ministry of Land, Infrastructure, Transport and Tourism) และด้วยเนื่องจากประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะ ภูมิประเทศเป็นเกาะ ไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศต่างๆ ทางแผ่นดินในทวีปเลย จึงไม่มีหน่วยลาดตระเวนชายแดนทางบก ดังนั้นการป้องกันตามเขตชายแดนที่อยู่ในทะเล จึงอยู่ในความดูแลของหน่วยลาดตระเวนชายฝั่งเป็นหลัก ในกรณีที่เกิดสถานการณ์ที่หน่วยลาดตระเวนชายฝั่งไม่สามารถควบคุมได้ กองกำลังป้องกันตนเองทางเรือจะเป็นผู้ที่รับผิดชอบแทน

สำหรับการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ จะอยู่ในความดูแลของกรม

ตำรวจ (National Police Agency) ซึ่งมีหน้าที่ดูแลความปลอดภัยทั้งต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนเป็นหลัก พร้อมทั้งมีหน้าที่ในการป้องกัน และปราบปรามภัยจากผู้ก่อการร้ายด้วย

จากอดีตที่ผ่านมาญี่ปุ่นยังคงยึดมั่นในแนวทางปฏิบัติเพื่อการรักษาความมั่นคง โดยยังคงหลักการที่สำคัญไว้เสมอมา ประกอบด้วย

1. การมีอาวุธยุทธโศปกรณ์ในความครอบครอง ทั้งนี้ต้องเพื่อเป็นการป้องกันตนเองเท่านั้น ด้วยทั้งปริมาณที่เหมาะสม และประสิทธิภาพความรุนแรงที่สมเหตุสมผล

2. การไม่พึ่งพา และดำเนินการโดยใช้กำลังทางทหารในการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ นับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2

3. ยึดมั่นในหลักการไม่ถือครองอาวุธและนิวเคลียร์ 3 ประการ คือ การไม่ครอบครอง, การไม่ผลิต และการไม่อนุญาตให้นำเข้า

4. ยึดมั่นในกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกาเพื่อการดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพ และความมั่นคงของภูมิภาค

5. ป้องกันการขยายตัวของความขัดแย้งระหว่าง ประเทศ โดยจะไม่เป็นผู้จัดหาอาวุธ และไม่แสวงหากำลังจากการค้าอาวุธ โดยยึดมั่นและรักษาข้อตกลงในหลักการว่าด้วยการส่งออกอาวุธ

6. ให้ความร่วมมือต่อองค์กรนานาชาติในการกำจัดอาวุธนิวเคลียร์ และการไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ ตามสนธิสัญญาการ

ไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (The Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons: NPT) และบังคับใช้สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองอาวุธนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ (The Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty: CTBT)

นโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ

จากรัฐธรรมนูญญี่ปุ่นที่ระบุไว้ว่าห้ามมีอาวุธ หรือกองกำลังเพื่อการรุกราน หรือการทำสงคราม เว้นแต่เพียงเพื่อการป้องกันตนเองจากการถูกรุกรานเท่านั้น ทำให้ในอดีตที่ผ่านมา กองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นแทบไม่มีบทบาทในเวทีโลกเลย แต่ในปัจจุบันสถานการณ์ได้เปลี่ยนไป เนื่องจากมีความต้องการจากนานาชาติให้ญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาททางการทหารมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการระดมทรัพยากรมนุษย์ และเทคโนโลยีอันทันสมัยของเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อการรักษาความสงบ สร้างสันติภาพสนับสนุนปฏิบัติการเพื่อนมนุษยธรรม และการบูรณะฟื้นฟู โดยเฉพาะการส่งกองกำลังเข้าร่วมในสงครามอ่าวเปอร์เซีย ทำให้บทบาทของกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นในเวทีโลกมีมากขึ้น และการเปลี่ยนโครงสร้างของกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่น โดยยกระดับจากทบวงป้องกันตนเองเป็นกระทรวงป้องกันตนเอง (กระทรวงกลาโหม) นั้น ทำให้การบริหารจัดการงานในด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วและสามารถตอบสนองภารกิจได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวกับการรักษาสันติภาพในต่างประเทศ

และการลำเลียงทางอากาศ เพื่อช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำหรับการปฏิบัติการรักษาสันติภาพที่ญี่ปุ่นเคยส่งกองกำลังป้องกันตนเองเข้าร่วมมีดังนี้

- ปฏิบัติการรักษาสันติภาพในกัมพูชา (UNTAC, 1992 - 1993) ส่งเจ้าหน้าที่ร่วมสังเกตการณ์ 16 คน และหน่วยช่างโยธา 1,200 คน

- ปฏิบัติการรักษาสันติภาพในโมซัมบิก (ONUMOZ, 1993 - 1995) ส่งเจ้าหน้าที่ส่วนบัญชาการ 10 คน และหน่วยจัดการการลำเลียงทางอากาศ 144 คน

- ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในรูกันดา (1993 - 1995) ส่งหน่วยช่วยเหลือผู้ลี้ภัย 260 คน และหน่วยลำเลียงทางอากาศ 118 คน

- ปฏิบัติการรักษาสันติภาพในที่ราบสูงโกลาน (UNDOF, 1996 - ปัจจุบัน) ส่งเจ้าหน้าที่ส่วนบัญชาการ 22 คน และหน่วยจัดการการลำเลียงทางอากาศ 903 คน

- ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในติมอร์ตะวันออก (1999 - 2000) ส่งหน่วยลำเลียงทางอากาศ 113 คน

- ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในอัฟกานิสถาน (2001) ส่งหน่วยลำเลียงทางอากาศ 113 คน

- ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในอิรัก (2003) ส่งหน่วยลำเลียงทางอากาศ 50 คน

- ปฏิบัติการช่วยเหลือภัยพิบัติในอิรัก (2003) ส่งหน่วยลำเลียงทางอากาศ 98 คน

นอกจากการให้ความร่วมมือในการ

ปฏิบัติการรักษาสันติภาพแล้ว ญี่ปุ่นยังให้ความช่วยเหลือด้านบุคลากรและการเงิน รวมถึงการให้ความร่วมมือในกิจการและโครงการต่างๆ อีกทั้งยังมีบทบาทที่สำคัญในเวทีสหประชาชาติ เพื่อรักษาความมั่นคงระหว่างประเทศ

- การให้ความร่วมมือและสนับสนุนการต่อสู้การก่อการร้ายสากล โดยการส่งกองกำลังป้องกันตนเองทางทะเลเข้าร่วมปฏิบัติการส่งกำลังบำรุงด้านเชื้อเพลิงในมหาสมุทรอินเดีย (2001 ถึงปัจจุบัน)

- โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรกับต่างประเทศ ภายใต้ความร่วมมือทางเทคโนโลยี โดยการส่งผู้เชี่ยวชาญและอาสาสมัครชาวญี่ปุ่น 280,000 คน ไปประเทศต่างๆ 166 ประเทศ และรับผู้เข้าอบรมชาวต่างประเทศ 280,000 คน เข้าอบรมที่ประเทศญี่ปุ่น

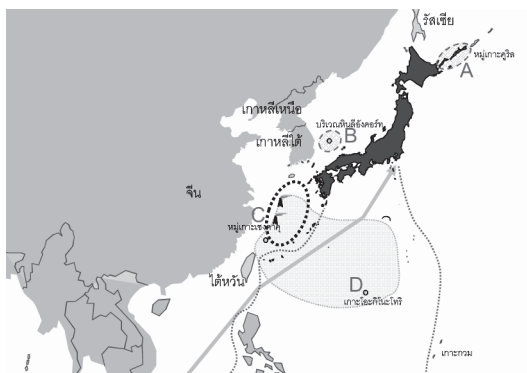
- ดำเนินการส่งอาสาสมัครชาวญี่ปุ่นไปประจำการใน 79 ประเทศทั่วโลก

- การให้ความช่วยเหลือด้านการเงินโดยผ่านโครงการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) ทั้งนี้จะไม่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหาร เพื่อเป็นการป้องกันการขยายตัวของความขัดแย้งใดๆ โดยได้ให้ความช่วยเหลือแก่ 185 ประเทศ เป็นมูลค่ารวม 230,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในระยะเวลา 51 ปีที่ผ่านมา ญี่ปุ่นถือเป็นประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือรายใหญ่ที่สุดในระหว่างปี ค.ศ. 1991 - 2000 ที่ให้ความช่วยเหลือใน

- ได้รับคัดเลือกเป็นสมาชิกไม่ถาวร
แห่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ
9 ครั้ง โดยการสนับสนุนจากชาติสมาชิกใน
เอเชีย (ล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2005 - 2006)

สถานการณ์ด้านความมั่นคง

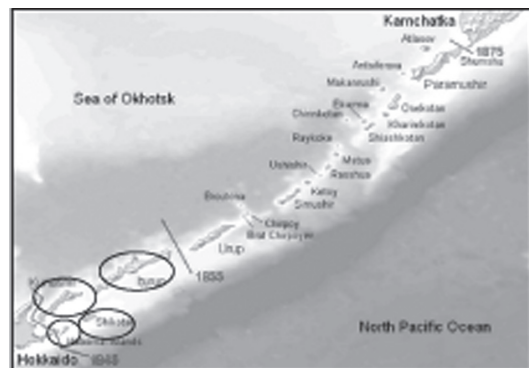
ญี่ปุ่นมีปัญหาข้อพิพาทเรื่องสิทธิในการถือครองดินแดนต่างๆ กับประเทศรอบบ้าน ในหลายพื้นที่ด้วยกัน ทั้งกับประเทศรัสเซีย, เกาหลีใต้, จีน และได้หวัน

รูปที่ 1 บริเวณพื้นที่ที่เกิดข้อผิดพลาดต่างๆ ของญี่ปุ่น

**ข้อพิพาทบริเวณหมู่เกาะกูริด
(ตำแหน่ง A)**

เป็นข้อพิพาทเรื่องสิทธิการถือครองดินแดนกับประเทศรัสเซีย โดยบริเวณหมู่เกาะคูริล หรือ ดินแดนทางตอนเหนือในภาษาญี่ปุ่นนี้ ญี่ปุ่นอ้างการครอบครองมาตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเกิดขึ้น แต่เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามก็ถูกโซเวียตบุกยึดครองดินแดนนี้ไป เป็นสาเหตุให้ทั้งสองประเทศมีปัญหากันมาโดยตลอด ซึ่งในทางกฎหมายแล้ว ปัจจุบันถือว่าญี่ปุ่นยังคงทำสงครามกับรัสเซียอยู่ เพราะไม่เคยมีการลงนามในข้อตกลงใดๆ ระหว่างญี่ปุ่นกับรัสเซีย เกี่ยวกับปัญหานี้เลย และในช่วงอดีตที่ผ่านมา ก็เคยมีเหตุการณ์เจ้าหน้าที่หน่วยรักษาฝั่งของรัสเซียยิงชาวประมงญี่ปุ่นเสียชีวิตพร้อมกับยึดเรือไป เป็นเหตุให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศตึงเครียดขึ้น

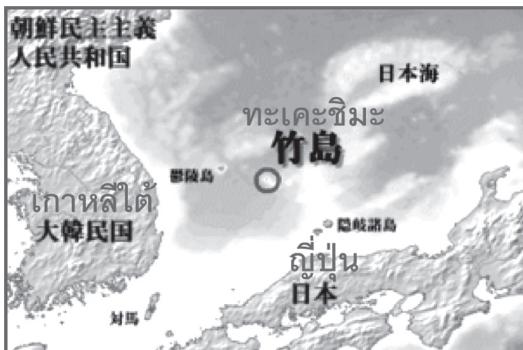

รูปที่ 2 บริเวณหมู่เกาะคูริล (เกาะย่อยทั้ง 4)

**ข้อพิพาทบริเวณหินลี้ังคอร์ท
(ตำแหน่ง B)**

เป็นข้อพิพาทเรื่องสิทธิการถือครอง
ดินแดนกับประเทศเกาหลีใต้ โดยบริเวณหิน

ลียงคอร์ท หรือ ทะเคชิมะ ในภาษาญี่ปุ่นนี้เป็นข้อพิพาทในการอ้างสิทธิ์บริเวณโหนดหิน 2 จุด ซึ่งอยู่ห่างจากเกาหลีใต้ 92 กม. และอยู่ห่างจากญี่ปุ่น 157 กม. ในทะเลญี่ปุ่น โดยญี่ปุ่นได้อ้างกรรมสิทธิ์มาโดยตลอด สำหรับเกาหลีใต้ได้อ้างกรรมสิทธิ์ในปี ค.ศ. 1950 และปัจจุบันประเทศทั้งสองยังไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้ สำหรับบริเวณหินลียงคอร์ทนี้เป็นดินแดนที่มีปลาชุกชุมและอุดมไปด้วยแร่ธรรมชาติ นอกจากนี้ยังคาดว่าจะมีบ่อน้ำมันใต้ทะเลอยู่อีกด้วย จึงถือว่าเป็นแหล่งทรัพยากรที่ทั้งสองประเทศอยากจะเข้าไปครอบครอง

รูปที่ 3 แสดงตำแหน่ง และสภาพบริเวณหินลียงคอร์ท

ข้อพิพาทบริเวณหมู่เกาะเซงคาคุ (ตำแหน่ง C)

บริเวณหมู่เกาะเซงคาคุนี้เป็นข้อพิพาทในการอ้างสิทธิ์ครอบครองของ 3 ประเทศ ทั้งญี่ปุ่น, จีนและไต้หวัน โดยที่หมู่เกาะแห่งนี้จีนถือว่าเป็นของตนเองอย่างชัดเจน หมู่เกาะนี้อยู่ห่างจากไต้หวันไปทางเหนือเพียง 200 กม. โดยจีนอ้างว่าหมู่เกาะเซงคาคุนี้ได้ถูกญี่ปุ่นบุกยึดครองไปพร้อมกับไต้หวันในปี ค.ศ. 1895 แต่เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ก็ต้องคืนเกาะไต้หวัน และหมู่เกาะนี้ให้กับจีนด้วย (โดยจีนถือว่าไต้หวันเป็นส่วนหนึ่งของ

รูปที่ 4 หมู่เกาะเซงคาคุ ระหว่างศึกษาดูงานหลักสูตรทหารฯ ที่ญี่ปุ่น

จีนแผ่นดินใหญ่) ส่วนญี่ปุ่นนั้นได้สหรัฐอเมริกาช่วยสนับสนุน โดยอ้างความชอบธรรมตั้งแต่สมัยที่สหรัฐอเมริกายึดครองเกาะโอกินาวาของญี่ปุ่นอยู่ และได้ผนวกเอาหมู่เกาะเซงคาคุนี้ไว้ด้วย ปัจจุบันนี้ญี่ปุ่นได้ใช้กำลังจากหน่วยลาดตระเวนชายฝั่งและกองกำลังป้องกันตนเองทางเรือปกป้องหมู่เกาะเซงคาคุนี้อยู่ โดยทางรัฐบาลจีนได้มีการเรียกร้องให้มีการเจรจาตกลงเรื่องนี้ตลอดมา แต่ก็ยังไม่มีผลความชัดเจนจากรัฐบาลญี่ปุ่น

ข้อพิพาทเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

รอบ ๆ เกาะโอะกิโนะโทริ (ตำแหน่ง D)

เป็นข้อพิพาทเรื่องสิทธิการถือครองดินแดนกับจีน ซึ่งปัญหาของทั้งสองประเทศ

รูปที่ 5 หมู่เกาะโอะกิโนะโทริ และการลาดตระเวนของหน่วยป้องกันชายฝั่งญี่ปุ่น

ที่เกิดจากการสำรวจจุดเจาะหาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในเขตพื้นที่ทับซ้อน ในทะเลจีนตะวันออก โดยทั้งสองประเทศต่างอ้างกรรมสิทธิ์ในการครอบครอง ญี่ปุ่นอ้างพรมแดนโดยใช้หลักเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Economic Exclusive Zone) เป็นจุดแบ่งเขต ขณะที่จีนอ้างพรมแดนโดยใช้หลักไหล่ทวีป (Continental Shelf) เป็นจุดแบ่งเขต โดยบริเวณเกาะโอะกิโนะโทรินี้มีขนาดกว้าง และยาวเพียง 1.7 กม. และ 4.5 กม.เท่านั้น

กองกำลังป้องกันตนเองญี่ปุ่น

เมื่อมองจากยุทธศาสตร์ด้านการทหารของญี่ปุ่น ที่เน้นยุทธศาสตร์การตั้งรับเพื่อการป้องกันตนเองตามนโยบายการรักษาความมั่นคงแห่งชาติของญี่ปุ่น การใช้กำลังในการป้องกันประเทศจึงตั้งอยู่ในมาตรการเชิงรับ โดยมีกองกำลังป้องกันตนเองเป็นกำลังหลักในการดูแลรักษาความมั่นคง การจัดรูปแบบของหน่วยปฏิบัติแยกตามภารกิจจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน สำหรับกองกำลังป้องกันตนเองทางบกจะมีหน้าที่ปกป้องอธิปไตยทางภาคพื้น โดยมีขีดความสามารถในการป้องกันและรักษาดินแดนภาคพื้นและการช่วยเหลือประชาชนจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ, กองกำลังป้องกันตนเองทางทะเลจะมีหน้าที่ปกป้องอธิปไตยทางทะเล โดยมีขีดความสามารถในการป้องกันภัยจากเรือดำน้ำและภัยจากทุ่นระเบิด, กองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศจะมีหน้าที่ปกป้องอธิปไตยทางอากาศ โดยมีขีดความสามารถในการโจมตีทางอากาศพร้อมทั้ง

สามารถให้การสนับสนุนภารกิจของกองกำลังป้องกันตนเองทางบกและกองกำลังป้องกันตนเองทางทะเลได้ ประกอบกับเนื่องจากตามบัญญัติของรัฐธรรมนูญญี่ปุ่นที่กำหนดให้กองกำลังป้องกันตนเองมีอาวุธเพียงเพื่อสำหรับการป้องกันตนเองเท่านั้น ห้ามมีอาวุธเพื่อการรุกรานหรือการสงคราม จึงทำให้กองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่น มีขีดความสามารถในการที่จะใช้กำลังเชิงรุก เป็นไปได้ค่อนข้างน้อย

หลังจากกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นได้เข้าร่วมปฏิบัติการเพื่อรักษาสันติภาพในประเทศกัมพูชา เมื่อปี ค.ศ. 1993 นั้น บทบาทและภารกิจหน้าที่ของกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นในเวทีโลกก็ได้เปลี่ยนไป การเข้าร่วมรักษาสันติภาพและการให้ความช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชนจากภัยพิบัติต่างๆ ถือเป็นอีกบทบาทหนึ่งของกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่น นอกเหนือจากการรักษาความมั่นคงและอธิปไตยของชาติ

ในส่วนของการเมืองและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นเอง ก็มีผลโดยตรงต่อนโยบายการป้องกันประเทศ อาทิเช่น การที่กองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นจะลงมือโจมตีฐานจรวดที่อยู่ในแดนของข้าศึกก่อนที่จะถูกโจมตีหรือมีสัญญาณที่แสดงว่ากำลังจะถูกโจมตีจากฝ่ายข้าศึกนั้น เป็นที่ถกเถียงกันว่าสมควรที่จะกระทำหรือไม่ อย่างไร ซึ่งทางฝ่ายผู้มีอำนาจก็ยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้ แน่นอนถ้ากองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นสามารถที่จะกระทำการโจมตีโดยไม่ขัด

ต่อรัฐธรรมนูญเพื่อการป้องกันตนเองก่อนได้ บทบาทและหน้าที่ของกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นก็ต้องเปลี่ยนไป

ญี่ปุ่นนับตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ผ่านมาแล้ว 64 ปี ก็ไม่เคยปรากฏถึงการใช้กำลังทางทหารในการแก้ปัญหาความขัดแย้งหรือสงครามรุกรานประเทศเพื่อนบ้านอีกเลย ในช่วงสงครามเกาหลีนั้น ญี่ปุ่นได้ส่งเรือกวาดทุ่นระเบิดของหน่วยลาดตระเวนชายฝั่งเข้าร่วมปฏิบัติการ, ในสงครามอ่าวเปอร์เซียก็ได้ส่งเรือกวาดทุ่นระเบิดของกองกำลังป้องกันตนเองทางทะเลของญี่ปุ่นเข้าร่วมปฏิบัติการด้วย ซึ่งเมื่อดูจากอดีตที่ผ่านมา กองกำลังป้องกันตนเองทางทะเลของญี่ปุ่นนั้นได้เคยส่งกองเรือเพื่อเข้าร่วมปฏิบัติการช่วยเหลือในภารกิจรักษาสันติภาพ ในที่ต่างๆ มากมาย สำหรับกองกำลังป้องกันตนเองทางบก และทางอากาศนั้น ณ ปัจจุบันก็ได้มีส่วนร่วมในภารกิจ และมีบทบาทสำคัญอย่างมากในภารกิจรักษาสันติภาพ

กองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นนั้น นอกเหนือจากการรบเพื่อป้องกันประเทศ และการเข้าร่วมปฏิบัติการช่วยเหลือในภารกิจรักษาสันติภาพแล้ว ก็ไม่เคยมีประสบการณ์ในการร่วมรบกับกองทหารต่างประเทศ หรือกองกำลังอาสาต่างๆ เลย จึงไม่สามารถที่คาดเดาถึงขีดความสามารถในการรบได้อย่างชัดเจน

เมื่อครั้งยุคสงครามเย็น ประเทศที่ญี่ปุ่นถือว่าเป็นภัยคุกคามที่น่ากลัวที่สุดก็คือประเทศสหภาพโซเวียตรัสเซีย ดังนั้นการวางกองกำลังโดยเฉพาะกองกำลังป้องกันตนเอง

ทางบกก็ได้เน้นการวางกำลังในบริเวณตอนเหนือของประเทศ แต่เมื่อเกิดการล่มสลายของสหภาพโซเวียตรัสเซีย และตามมาด้วยการสิ้นสุดยุคสงครามเย็น ภัยคุกคามที่น่ากลัวของญี่ปุ่นก็ได้เปลี่ยนไป เป็นจีน และเกาหลีเหนือแทน เนื่องมาจากการขยายอิทธิพลโดยเฉพาะอำนาจด้านการทหารของจีน และการมีอาวุธนิวเคลียร์ครอบครองของเกาหลีเหนือ ทั้งนี้จากการที่ภัยคุกคามเปลี่ยนไปนั้น ทำให้กองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นต้องมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในการวางกองกำลังให้เหมาะสมกับเขตรับผิดชอบแต่ละพื้นที่ใหม่ แต่ในทางปฏิบัติการปรับเคลื่อนย้ายฐานทัพที่มีขนาดใหญ่ต้องใช้เวลาและงบประมาณค่อนข้างสูง ซึ่ง ณ ปัจจุบันนี้อยู่ในระหว่างการดำเนินการ

สำหรับอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ใช้ในกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นนั้น ส่วนใหญ่จะพึ่งพาเทคโนโลยี และอุตสาหกรรมหนักด้านการทหารภายในประเทศญี่ปุ่นเองเป็นหลัก ทั้งรถถัง, เรือรบ, เรือดำน้ำ และอากาศยานบางส่วนก็ได้ทำการผลิต และประกอบขึ้นมาใช้เอง โดยถึงแม้จะมีเครื่องยนต์ หรืออุปกรณ์บางชิ้นที่ต้องนำเข้า (ซื้อ) มาจากต่างประเทศ แต่ทั้งหมดก็ได้รับใบอนุญาตมาแล้วทั้งสิ้น

กองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 2009 นั้น มีกำลังพลแบ่งตามอัตราบรรจุ และบรรจุจริง โดยยอดรวมกำลังพลตามอัตราบรรจุมีทั้งสิ้น 248,000 คน ประกอบด้วย กองกำลังป้องกันตนเองทางบก 152,000 คน, กองกำลังป้องกันตนเองทาง

เรือ 46,000 คน, กองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศ 47,000 คน ส่วนยอดรวมกำลังพลที่บรรจุจริงมีทั้งสิ้น 233,000 คน ประกอบด้วย กองกำลังป้องกันตนเองทางบก 144,000 คน, กองกำลังป้องกันตนเองทางเรือ 43,000 คน, กองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศ 44,000 คน นอกจากนี้ยังมีกำลังพลสำรอง 48,000 คน และพนักงานกระทรวงป้องกันตนเอง 22,000 คน

งบประมาณด้านการทหารของกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 2009 เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 4.7741 ล้านล้านเยน หรือประมาณ 1.72 ล้านล้านบาท (อัตราแลกเปลี่ยน 0.36 บาท/เยน) ลดลงเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว 0.1% โดยถือเป็นสัดส่วน 0.94% ของ GDP โดยตั้งแต่ปี ค.ศ. 2002 เป็นต้นมา ญี่ปุ่นได้ลดงบประมาณทางการทหารมาเรื่อยๆ เมื่อเทียบเป็นสัดส่วนร้อยละของ GDP ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านต่างมีแนวโน้มในการเพิ่มงบประมาณด้านการทหารสูงขึ้นเรื่อยๆ

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบการใช้งบประมาณด้านการทหารของประเทศต่างๆ ที่สำคัญ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 – 2008 ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาจะพบว่า จีนมีสัดส่วนในการใช้งบประมาณด้านการทหารเพิ่มขึ้น 194%, รัสเซียเพิ่มขึ้น 172%, เกาหลีใต้เพิ่มขึ้น 52% ในขณะที่ญี่ปุ่นเองลดลง 1.7% แต่ถ้านับงบประมาณด้านการทหารมาคำนวณโดยอิงตามค่าเงินดอลลาร์สหรัฐแล้วพบว่าในปี ค.ศ. 2008 ประเทศที่ใช้งบประมาณด้านการทหาร

สูงที่สุดเรียงลำดับได้ดังนี้ 1. สหรัฐอเมริกา (7.1 แส่นล้านดอลลาร์สหรัฐ), 2. จีน (1.2 แส่นล้านดอลลาร์สหรัฐ), 3. รัสเซีย (7 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ), 4. อังกฤษ (5.5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ), 5. ฝรั่งเศส (5.4 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ), และ 6. ญี่ปุ่น (4.1 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ) ตามลำดับ

บทบาทของกองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศ

กองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศได้ถูกก่อตั้งมาร่วมกว่าครึ่งศตวรรษแล้ว โดยได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนมาโดยตลอด มีหน้าที่หลักในการปกป้องน่านฟ้า และอธิปไตยของญี่ปุ่นจากภัยคุกคามทั้งปวง ทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน นอกจากนี้ยังมีบทบาทที่สำคัญต่อการรักษาสันติภาพ และความมั่นคงของภูมิภาคต่างๆ ตามสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

หลักในการปกป้องน่านฟ้า และอธิปไตยของญี่ปุ่นของกองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศนั้นจะยึดถือในกรอบนโยบายการรักษาความมั่นคงโดยใช้เป็นมาตรการเชิงรับ กล่าวคือญี่ปุ่นจะไม่สามารถใช้กำลังในการเข้าโจมตีในแดนข้าศึกก่อน เนื่องจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดห้ามญี่ปุ่นคุกคามหรือใช้กำลังเพื่อแก้ไขข้อพิพาทระหว่างประเทศ ดังนั้นความมีประสิทธิภาพของระบบป้องกันภัยทางอากาศตามมาตรการเชิงรับ และขีดความสามารถของอากาศยานใน กองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่

สำคัญที่สุดในการตั้งรับเพื่อการป้องกันตนเองจากภัยคุกคาม

การจัดหน่วย

กองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกระทรวงป้องกันตนเอง โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงป้องกันตนเอง (Minister of Defense) เป็นผู้รับผิดชอบ ปัจจุบันคือ นายโทชิมิ คิตะซาว่า (Mr. Toshimi KITAZAWA) และมีผู้บัญชาการทหารอากาศเป็นฝ่ายเสนาธิการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงป้องกันตนเอง (Chief of Staff) ปัจจุบันคือ พลอากาศเอกเคนอิจิโร โฮกาโซโนะ (AM.Ken-ichiro HOGAZONO)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงป้องกันตนเองของญี่ปุ่นนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มาจากพลเรือนตามหลักของการควบคุมโดยพลเรือน (Civilian Control) และในกองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศของญี่ปุ่นนั้นจะมีนายทหารยศพลอากาศเอกอยู่ท่านเดียว คือผู้บัญชาการทหารอากาศ สำหรับกองบัญชาการกองทัพอากาศ (Air Staff Office) จะตั้งอยู่ในเขตอิชิกายา (Ichigaya) ในกรุงโตเกียว โดยมีการจัดหน่วยของกองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศจะแบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ๆ ได้ 11 ส่วนด้วยกัน ประกอบด้วย

1. ส่วนบัญชาการการรบ
(Air Defense Command)
2. ส่วนบัญชาการสนับสนุน
(Air Support Command)

3. ส่วนการฝึกและศึกษา
(Air Training Command)
4. ส่วนการพัฒนาและทดสอบ
(Air Development and Test Command)
5. ส่วนบัญชาการระบบจัดหาอะไหล่
(Air Materiel Command Headquarters)
6. ส่วนดูแลระบบสื่อสาร (อยู่ที่เมือง Ichigaya)
7. กองดุริยางค์ส่วนกลาง (อยู่ที่เมือง Tachikawa)
8. กองธุรการส่วนกลาง (อยู่ที่เมือง Ichigaya)
9. โรงเรียนนายทหาร (อยู่ที่เมือง Meguro)
10. ส่วนขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
11. โรงพยาบาลทหาร (อยู่ที่เมือง Misawa, Gifu, Naha)

อากาศยานที่สำคัญ

กองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศของญี่ปุ่นมีเครื่องบินที่ประจำการอยู่ตามฝูงบินต่างๆ ทั่วประเทศ ประกอบด้วย เครื่องบินรบ F-15J/DJ จำนวน 203 เครื่อง ซึ่งมีจำนวนมากเป็นอันดับที่ 2 จากประเทศที่ใช้เครื่องบินรบประเภทนี้ รองจากสหรัฐอเมริกา เครื่องบินรบชนิดนี้ญี่ปุ่นผลิตขึ้นใช้เองโดยซื้อแบบมาจากสหรัฐอเมริกา, เครื่องบินรบ F-2A/B จำนวน 94 เครื่อง โดยเครื่องบิน

รบประเภทนี้ได้ดัดแบบมาจาก เครื่องบินรบ F-16 แต่ได้ทำการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและอุปกรณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับการใช้งาน โดยบริษัทอุตสาหกรรมการบินของญี่ปุ่นเอง โดยคาดว่าจะสามารถนำเครื่องบินรบ F-2A/B นี้เข้าประจำการได้ทั้งหมด ภายในปี ค.ศ. 2011, เครื่องบินรบ F-4E จำนวน 120 เครื่อง เนื่องจากเครื่องบินรบชนิดนี้ได้ผ่านการใช้งานมานานแล้ว คาดว่าในอนาคตจะมีการจัดหาเครื่องบินรบที่มีประสิทธิภาพที่ดีกว่า และมีความทันสมัยกว่าเข้ามาทดแทน, เครื่องบินแจ้งเตือนล่วงหน้า E-2 จำนวน 13 เครื่อง, E-767 จำนวน 4 เครื่อง ซึ่งเมื่อมองดูที่จำนวนของเครื่องบินแจ้งเตือนล่วงหน้าแล้ว จะเห็นได้ว่า กองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศนั้นมีศักยภาพสูงในการป้องกันภัยทางอากาศได้เป็นอย่างดี แต่ด้วยเนื่องจากการขาดเครื่องบินทิ้งระเบิด และจรวดนำวิถีจากอากาศสู่พื้น จึงทำให้มีขีดความสามารถในการทำลายทางภาคพื้นต่ำ, เครื่องบินตรวจการณ์ RF-4E และ RF-4EJ ซึ่งได้ถูกดัดแปลงการให้เหมาะสมกับการใช้งานมาจากเครื่องบินรบ F-4E โดยที่เครื่องบินตรวจการณ์ RF-4EJ มีการอุปกรณ์พิเศษทำให้มีขีดความสามารถในการสู้รบทางอากาศได้ด้วย, เครื่องบินฝึก แบบ T-7, T-4 และ T-400, เครื่องบินที่ใช้ในการกิจสงครามอิเล็กทรอนิกส์ แบบ YS-11EA/EB และ EC-1(เพื่อการฝึกฯ), เครื่องบินลำเลียง C-1, C-130H, U-4, CH-47, YS-11P, เครื่องบินลำเลียง Boeing 747 เพื่อการสนับสนุนภารกิจของ

นายกรัฐมนตรี และเป็นราชพาหนะของพระราชวงศ์ญี่ปุ่น, เครื่องบินสนับสนุนภารกิจการเติมเชื้อเพลิงในอากาศ และการลำเลียงขนส่ง KC-767 จำนวน 4 เครื่อง ซึ่งนอกจากการสนับสนุนภารกิจดังกล่าวแล้ว เครื่องบินประเภทนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้เป็นเครื่องบินโดยสาร 200 ที่นั่งได้ ปัจจุบันประจำการอยู่ที่หน่วยบินลำเลียงที่ 1 ที่ฐานทัพ Komaki จำนวน 2 เครื่อง และคาดว่าจะสามารถนำเครื่องเข้าประจำการได้ทั้งหมดภายในปี ค.ศ. 2010

การป้องกันภัยทางอากาศ

Base Air Defense Ground Environment System (BADGE) หรือ Japan Aerospace Defense Ground Environment System (JADGE) เป็นระบบแจ้งเตือนภัยอัตโนมัติที่จะทำการส่งการจากส่วนบังคับบัญชาเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และสามารถติดตามเฝ้าดูสถานการณ์ได้อย่างใกล้ชิด ระบบเตือนภัยอัตโนมัตินี้ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในภารกิจปกป้องน่านฟ้าและอริปไตยของกองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศของญี่ปุ่น

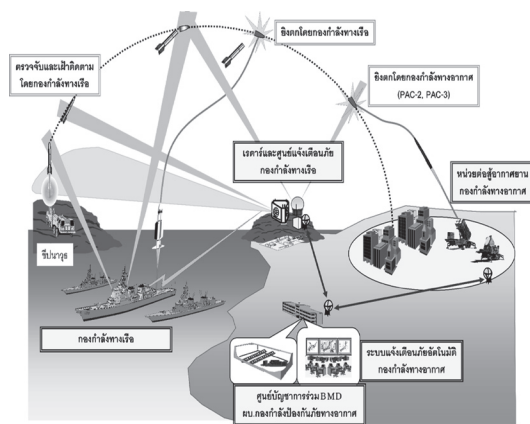
ระบบแจ้งเตือนภัยอัตโนมัติได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1968 ปัจจุบันบริษัทนิปปอนเด็งกิกของญี่ปุ่นเป็นผู้ดูแล และรักษาระบบฯ ในระบบแจ้งเตือนภัยอัตโนมัตินี้ประกอบด้วยสถานีเรดาร์ 28 สถานีทั่วประเทศ และมีศูนย์บัญชาการ 4 ศูนย์ อยู่ที่ Misawa, Iruma, Kasuga และ Naha

เชื่อมต่อการสื่อสารเข้ากับ ศูนย์ปฏิบัติการทางอากาศ ที่ Fuchu โดยมีหน้าที่พิสูจน์ฝ่ายและค้นหาเป้าหมายของข้าศึกเพื่อโจมตีโดยเครื่องบินรบ หรือจรวดนำวิถีจากพื้นสู่อากาศ ในกรณีที่ไม่สามารถพิสูจน์ฝ่ายหรือสัญชาติของเครื่องบินได้ กองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศก็จะส่งเครื่องบินรบบินเข้าประกบ และบังคับให้เครื่องบินที่รุกรานนั้นพ่นควันดำเข้ามานั้นบินถอยออกไป หรือบังคับให้ร่อนลงจอด โดยอำนาจในการสั่งการอยู่ที่ผู้บัญชาการกองกำลังป้องกันภัยภาคต่างๆ

ระบบต่อต้านขีปนาวุธ BMD (The ballistic missile defense)

ในสถานการณ์ที่ทั่วโลกต่างหวาดกลัวกับภัยคุกคามจากขีปนาวุธที่มีอำนาจในการทำลายล้างสูง (Weapon of Mass Destruction : WMD) และแทบจะไม่มีข้อจำกัดในด้านพิสัย (ระยะทาง) ของการทำลายจากขีปนาวุธนำวิถีทั้งพิสัยใกล้, กลาง และไกล ประเทศญี่ปุ่นก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากมีความระแวงและหวาดกลัวภัยคุกคามในลักษณะนี้ที่อาจจะเกิดขึ้นกับตน โดยอ้างว่าเกาหลีเหนือซึ่งเป็นประเทศที่อยู่ใกล้กับญี่ปุ่นได้ลักลอบทำการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ เพื่อจะนำไปสู่การผลิต และครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ที่มีขีดความสามารถในการโจมตีเกาะญี่ปุ่นได้ โดยที่เบื้องลึกนั้นญี่ปุ่นอาจมีความหวาดระแวงต่อการที่จะถูกโจมตีโดยขีปนาวุธจากจีนมากกว่า ดังนั้นญี่ปุ่นจึงต้องมีการหาแนวทางในการป้องกันโดยใช้ระบบต่อต้านขีปนาวุธ

BMD ซึ่งได้มีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัย และได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาเข้ามาประจำการ ถึงแม้ว่าจะต้องแลกด้วยงบประมาณที่สูงมากก็ตาม นอกจากนี้ยังได้รับเสียงคัดค้าน และไม่เห็นด้วยจากประเทศรอบข้างโดยเฉพาะจีน และเกาหลีใต้ที่ไม่ต้องการให้สหรัฐอเมริกาเข้ามามีบทบาท และมีอำนาจขึ้นในภูมิภาคนี้มากเกินไป

รูปที่ 6 ระบบต่อต้านขีปนาวุธ BMD
(The ballistic missile defense)

สรุป

จากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทวิสัยทัศน์ตามรัฐธรรมนูญแห่งญี่ปุ่นในมาตรา 9 ที่กำหนดขอบเขตในการดำเนินนโยบายต่างๆ ของญี่ปุ่น โดยเฉพาะข้อจำกัดในด้านยุทธศาสตร์การเตรียมกำลัง และใช้กำลังทางทหารที่มีอาจจะกระทำได้โดยอิสระ นอกจากนี้การที่กองกำลังทางทหารของญี่ปุ่นที่ได้ถูกลดบทบาทลงเหลือเพียงเพื่อใช้ในการป้องกันตนเองเท่านั้น ส่งผลให้กองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่น

ต้องวางยุทธศาสตร์ด้านการทหารตามมาตรการเชิงรับ และจากนโยบายการรักษาความมั่นคงของญี่ปุ่นนั้น จะเห็นได้ว่ากองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นนอกจากจะมีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคง และปกป้องอธิปไตยของชาติแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างและรักษาสันติภาพของโลก โดยการอุทิศตนเข้าร่วมในปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศในการกิจต่างๆ

การปกป้องอธิปไตยของญี่ปุ่นนั้น เป็นหน้าที่สำคัญของกองกำลังป้องกันตนเอง โดยเฉพาะการป้องกันภัยทางอากาศของกองกำลังป้องกันตนเองทางอากาศ และการอาศัยข้อตกลงในความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกามาเป็นแรงสนับสนุน ซึ่งเมื่อดูจากแนวโน้มของภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ประกอบกับปัญหากรณีข้อพิพาทด้านเขตแดนระหว่างญี่ปุ่นกับประเทศรอบบ้านด้วยแล้ว จะเห็นได้ว่าญี่ปุ่นเองมีความหวาดระแวงต่อจีน และเกาหลีเหนือค่อนข้างสูง สำหรับจีนนั้น ญี่ปุ่นมีความหวาดระแวงและหวาดกลัวกับการที่จีนมีการเพิ่มงบประมาณด้านการทหารเป็นอย่างมากในระยะหลังๆ และการที่จีนกำลังจะก้าวเข้ามาเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมีการเพิ่มบทบาท และอิทธิพลในเวทีโลก นอกจากนี้การที่สหรัฐอเมริกาได้เข้ามามีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับจีนมากขึ้น (ตามนโยบายด้านการต่างประเทศของประธานาธิบดีบารัค โอบามา) อีกทั้งระหว่างญี่ปุ่นกับจีนเองยังมีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ของชาติในพื้นที่ทับซ้อน

ทางทะเลที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ กรณีข้อพิพาทเรื่องเศรษฐกิจจำเพาะรอบๆ เกาะโอะกิโนะโทริ และกรณีข้อพิพาทบริเวณหมู่เกาะเซงคาคุ

สำหรับประเทศเกาหลีเหนือนั้น ญี่ปุ่นหากระแสในเรื่องโครงการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือที่จะนำไปสู่การผลิตและครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ที่มีขีดความสามารถในการโจมตีเกาะญี่ปุ่นได้ในเวลาไม่กี่ยานี้ โดยที่ญี่ปุ่นคิดว่ามหาอำนาจทั้งจีนและรัสเซียเป็นผู้อยู่เบื้องหลังเกาหลีเหนือที่ถึงแม้จะไม่แสดงท่าทีในการสนับสนุนแต่ก็ไม่มีท่าทีในการยับยั้ง หรือใช้มาตรการตอบโต้ในเรื่องโครงการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือตามมติของนาซาชาติเช่นกัน

นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีใต้ก็ดูเหมือนว่าจะยังไม่สนิทใจเท่าใดนัก แม้ว่าประเทศทั้งสองจะมีความสัมพันธ์ และมีข้อตกลงร่วมมือด้านการทหารกับสหรัฐอเมริกาอย่างใกล้ชิดด้วยกันทั้งคู่ก็ตาม แต่สืบเนื่องจากคดีทางประวัติศาสตร์ในการรุกรานเกาหลีใต้ของญี่ปุ่น และปัญหาข้อพิพาทในการอ้างสิทธิครอบครองดินแดนตามแนวโซลโดจินลีอังกอร์ท (ทะเลเซชิมะ)

อาจเป็นประเด็นทำให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้นมาได้

จากปัญหาความขัดแย้งประเด็นข้อพิพาทเรื่องสิทธิการถือครองดินแดนต่างๆ ของญี่ปุ่นกับประเทศรอบบ้านส่งผลให้การวางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง และนโยบายด้านการป้องกันประเทศของญี่ปุ่นถูกหยิบยกขึ้นมาปรับปรุงแก้ไข เช่น การปฏิรูปโครงสร้าง และสายการบังคับบัญชาของกระทรวงป้องกันตนเอง (กระทรวงกลาโหม), การวางระบบการป้องกันภัยทางอากาศให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น เพื่อป้องกันภัยคุกคามในหลายมิติ ซึ่งก็ถือเป็นส่วนหนึ่งในมาตรการการปรับปรุง และเพิ่มศักยภาพของกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นในการป้องกันประเทศ นอกจากนี้การเพิ่มบทบาทของกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่นในการเข้าร่วมการรักษาสันติภาพของโลก และการร่วมมือในการรักษาความมั่นคงในภูมิภาคนี้ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับต่อสายตาชาวโลก และเป็นมาตรการหนึ่งในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และแสดงออกซึ่งศักยภาพของกองกำลังป้องกันตนเองของญี่ปุ่น

บรรณานุกรม

- Japan Air Staff College. (2007). Air Command and Staff Course. Class 54. First-last page. สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น ประจำประเทศไทย. นโยบายด้านการต่างประเทศ. <http://www.th.emb-japan-go.jp/th/policy/index.htm>.
- Japan Air Staff College. (2008). Air War Course. Class 54. First-last page. สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น ประจำประเทศไทย. ญี่ปุ่นโดยสังเขป. <http://www.th.emb-japan-go.jp/th/japan/index.htm>.
- Japan Joint Staff College. (2009). Joint Staff Course. Class 6. First-last page. สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น ประจำประเทศไทย. ความสัมพันธ์ญี่ปุ่นไทย. <http://www.th.emb-japan-go.jp/th/relation/index.htm>.
- กองกำลังป้องกันตนเอง ญี่ปุ่น. Japan Self-Defense Force. http://en.wikipedia.org/wiki/Japan_Self-Defense_Force.
- กระทรวงป้องกันตนเอง ญี่ปุ่น. Ministry of Japan. <http://www.mod.go.jp>.
- กระทรวงการต่างประเทศไทย. ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ. <http://mfa.go.th/web/2386.php?id=133>
- องค์การสหประชาชาติ. ปฏิบัติการรักษาสันติภาพ. <http://www.un.org/en/peacekeeping/dpko.shtml>.
- ศูนย์ข้อมูลทางการทหาร. http://www.globalissues.org/article/75/world_military-spending.

